

УДК 65.050.9

Людмила Леонідівна КАЛІНІЧЕНКО,

доктор економічних наук, професор,

завідувач кафедри економіки

Харківського національного університету будівництва та архітектури

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ КАДРОВОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА

Забезпечення економічної безпеки підприємства тісно пов'язане з усуненням загроз та кризових явищ.

Кадрова безпека є однією зі складових економічної безпеки (разом з іншими – фінансовою, силовою, інформаційною, техніко-технологічною, правовою, екологічною). Її іноді називають ще «інтелектуальною».

Під кадровою безпекою пропонуємо розуміти такий стан індивідуумів, колективу підприємства, його людського потенціалу та системи управління персоналом, при якому забезпечується ефективне використання економічного потенціалу та розвиток підприємства.

Управління кадровою безпекою пов'язане з нейтралізацією ризиків, попередженням виникнення загроз та кризових явищ, а також у забезпеченні ефективності управління персоналом за рахунок формування в персоналі властивостей, характеристик, що створюють умови захищеності інтересів, власників та самого персоналу від внутрішніх і зовнішніх загроз.

Щоб розкрити зміст управління кадровою безпекою слід розглянути його основні складові, до яких відносяться: мета, принципи, завдання, інструменти, механізми їх реалізації.

Мета кадрової безпеки на підприємствах полягає у створенні умов для формування конкурентоспроможного колективу та в попередженні й нейтралізації кадрових ризиків.

Мета повинна бути конкретизована в задачах. Задачі кадрової безпеки визначаються, по-перше, залежно від рівнів управління організацією, по-друге, залежно від типів загроз, і, по-третє, залежно від груп ризику.

При формуванні задач важливо врахувати, що кадрова безпека є комбінацією складових, пов'язаних між собою складними й часто завуальованими зв'язками.

Залежно від рівнів управління організацією задачі кадрової безпеки пов'язані з тим фактом, що у складі корпоративної безпеки кадрова безпека реалізується спочатку на рівні стратегії, а потім конкретизується в програмах і методиках. На стратегічному рівні визначається кадрова політика компанії, відбувається її ув'язка із загальною тенденцією розвитку підприємства, визначаються основні напрями роботи служби управління кадрами. Задача на цьому етапі – визначення проблем підприємства, визначення напрямків їх вирішення, розробка певних правил і норм, обов'язкових для всієї організації, що сприяють забезпеченню кадрової безпеки.

Відповідно до сформульованої стратегічної мети служба управління персоналом формує певні вимоги до якісного складу кадрів і внутрішнього середовища підприємства.

На оперативному рівні управління кадровою безпекою відбувається через оформлення принципів стратегії компанії в нормативні документи для служби управління персоналом. У них даються чіткі вказівки щодо питань кадрової безпеки. Саме відповідно до цих інструкцій здійснюються заходи щодо її забезпечення.

Підлеглий стратегічній меті оперативний рівень дає співробітнику відповідь на питання, що йому потрібно робити в цьому плані, розкриває теоретичний шлях в практичних рекомендаціях. Для інших співробітників підприємства, безпосередньо не пов'язаних із здійсненням кадрової безпеки, цей рівень також пов'язаний з посадовими інструкціями, інструкціями з техніки безпеки, обов'язковими нормами та правилами, метою яких, у тому числі, є забезпечення кадрової безпеки.

Практична реалізація ідей і документів верхніх рівнів управління відбувається на тактичному рівні. Співробітник служби управління персоналом реалізує свої уміння й

навики відповідно до нормативних актів підприємства, у дусі стратегії підприємства в конкретних умовах здійснення кадрової безпеки. Тактичний рівень дає відповідь на питання, як здійснити те, що визначено на вищих рівнях. Задача кожного співробітника полягає в застосуванні своїх здібностей на благо підприємству.

Резюмуючи вищесказане, виділимо основні загальні задачі кадрової безпеки підприємств:

- участь у формуванні кадрової стратегії підприємства, процесах планування людських ресурсів, інформаційній, фінансовій політиці, розвитку й оцінці персоналу;
- формування вимог до співробітників підприємства щодо безпеки;
- складання відповідної нормативної документації для співробітників служби управління кадрами;
- складання нормативної документації для інших співробітників підприємства на користь дотримання кадрової безпеки;
- проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи зі співробітниками підприємства;
- виявлення, попередження і припинення небажаних дій з боку співробітників підприємства, що можуть спричинити завдання шкоди його інтересам;
- проведення заходів, направлених на недопущення осіб до заняття посадових позицій, зловживаючи якими, вони можуть завдати своїми діями шкоди підприємству;
- моніторинг, направлений на забезпечення кадрової безпеки.

Отже, представленні положення дозволяють сформулювати концептуальні основи управління кадровою безпекою на підприємствах.

Одержано 21.09.2018

УДК 330.3:338.4:658

Людмила Леонідівна КАЛІНІЧЕНКО,

доктор економічних наук, професор,

завідувач кафедри економіки

Харківського національного університету будівництва та архітектури;

Катерина Валеріївна ШИП,

студентка Харківського національного університету будівництва та архітектури

ЗАХОДИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ

Головною метою забезпечення економічної безпеки підприємства є досягнення максимальної стабільності функціонування, а також створення основи і перспектив зростання для виконання мети бізнесу, незалежно від об'єктивних і суб'єктивних чинників (негативних дій, чинників ризику) загроз.

Економічна безпека підприємства передбачає стійкий розвиток (тобто збалансований і безупинний), що досягається за допомогою використання всіх видів ресурсів і підприємницьких можливостей, за якими гарантується найбільш ефективне їх використання для стабільного функціонування та динамічного науково-технічного й соціального розвитку, запобігання внутрішнім і зовнішнім негативним впливам (загрозам).

Система економічної безпеки підприємства складається з комплексу заходів:

- фінансова безпека – питання фінансово-економічної діяльності підприємства, платоспроможності та інші «грошові питання»;
- силова безпека – це режим фізичної охорони об'єкта, особиста охорона керівництва, протидія криміналу, взаємодія з правоохоронними та іншими державними органами;
- інформаційна безпека – захист власної інформації. При необхідності інформаційно-аналітична робота, розвідка;
- техніко-технологічна безпека – формування технічної бази й устаткування, технологій і бізнес-процесів, які посилюють конкурентоспроможність підприємства на ринку;
- правова безпека – юридичне забезпечення діяльності підприємства: відносини з державою, партнерами, конкурентами, постачальниками;